Sveriges alkoholpolitik hotar jobben!

Vi är 5.000 bryggeriarbetare som med stor oro ser på vad som håller på att hända med våra arbeten. I dagarna har den svenska elskatten debatterats. Den anses äventyra svensk basindustri. Ett kraftfullt argumentet för att sänka den skulle vara att motverka nedläggningar av exempelvis stål- och pappersbruk med massarbetslöshet som följd runt om i landet. Ofta drabbas orter där denna typ av industrier är stora lokala arbetsgivare. Vi, som arbetar inom den svenska livsmedelsindustrin, vill lyfta fram en bransch som är ännu mer krisdrabbad. En bransch som håller på att utplånas genom den föråldrade alkoholpolitik som förs – nämligen den svenska bryggerinäringen.

Under de senaste åren har vi kunnat se hur införselkvoterna för alkohol från EU-länder till Sverige successivt höjts. År 2004 kommer de att helt anpassas till övriga EU, vilket innebär att man får ta in 110 liter öl i Sverige från exempelvis Danmark eller Tyskland. Med tanke på att den genomsnittliga konsumtionen i vårt land per innevånare är 85 liter öl per år (beräknat på alla över 15 år och inkluderat privatinförsel och smuggling) är det uppenbart att regeringen helt kommer att tappa kontrollen över alkoholkonsumtionen.
Dessutom kommer Systembolagets roll, när det gäller kontroll av kvalitet och försäljning, att förändras drastiskt. I jakt på kostnader och effektivitet har man redan idag givit avkall i fråga om variation och utbud. Det viktigaste kriteriet, för att Sverige skulle få behålla sitt detaljhandelsmonopol för försäljning av alkohol, var det breda utbudet.

Den gamla svenska alkoholpolitiken bygger huvudsakligen på kontroll av pris och tillgänglighet. Detta kommer inte att fungera så länge det mest ekonomiskt rationella är att åka på en endagars bussresa till Helsingör och göra sina inköp av öl på andra sidan gränsen. Sådana resor arrangeras från orter i hela södra Sverige.

Den nuvarande alkoholpolitiken saknar också folkligt stöd. Svenskarna vill ha en sänkning av alkoholskatten, ökad tillgänglighet och uppfattar de nuvarande restriktionerna som förmynderi. På dessa grunder står alkoholpolitiken och vinglar, och det som äventyras är folkhälsan och tusentals arbetstillfällen i bryggerinäringen i Sverige. Vi har sett flera bryggerier som tvingats varsla och ytterligare andra som lagts ner, med arbetslöshet som följd. Vi ser inget slut på den negativa trenden, om inte regeringen tar ett kraftfullt beslut och sänker ölskatten till dansk nivå.

Alla är vi överens om målen med alkoholpolitiken – att verka för att minska alkohol-problemen i samhället, att skydda barn och unga. Att skjuta upp alkoholdebuten för dagens ungdom. Det är dock inte vad alkoholpolitiken av idag lyckas åstadkomma. Vi ser en alkoholkonsumtion och ölkonsumtion som ökar. Vi ser en kriminell verksamhet som idkar lukrativ handel med sprit och öl. Vi ser en obegränsad tillgång till billigt öl på andra sidan gränsen till Danmark och Tyskland. Samtidigt minskar försäljningen av öl i Sverige under det senaste året. Folköl minskar med 9,7% och lättöl minskar med 10,9%. Totalförsälningen av öl minskar med 4,7%. När det gällller starköl däremot har försäljningen på Systembolag och restauranger ökat med 2,2%. Detta är siffror för perioden september 2000 till augusti 2001. Det är dessutom oroväckande att vi fått en så kraftig förändring av konsumtionen inom ölsektorn. 56% av allt öl som konsumerades 2000 var starköl. 1994 var motsvarande andel starköl 34 %.

Omvärlden kräver förändring. Vi har inte alla lösningar, men vi vet att vi bryggeriarbetare håller på att få betala ett högt pris. Förlorar gör också den svenska alkoholpolitiken och dess ambitioner att värna folkhälsan. Vi vet att den restriktiva alkoholpolitiken med dess höga alkoholskatter skapades för att minska totalkonsumtionen av alkohol i Sverige. Det är vällovligt såväl som viktigt. Men vi vet också att verkligheten för länge sedan sprungit förbi den politiken. Idag verkar den snarare på motsatt sätt, eftersom det blir allt svårare att bevara kontrollen över alkoholkonsumtionen. En allt mindre andel av det öl som dricks i Sverige beskattas här.

Den alkoholpolitiska debatten har hittills präglats av låsningar och ovilja att ta hänsyn till en förändrad verklighet. Men eftersom enigheten i Sverige är stor när det gäller vad vi vill uppnå med alkoholpolitiken, borde det inte vara så svårt att komma fram till en handlingsplan, som vi kan nå bred uppslutning kring. Ett viktigt steg är att anpassa skattenivåerna till dansk nivå, för att få folk att handla öl i Sverige istället. Detta måste göras omgående, innan införselkvoterna höjs ytterligare och omöjliggör en organiserad anpassning. År 2004 när vi har full införselkvot, är det helt enkelt för sent om vi ska någon chans att få kontroll över konsumtionen och driva en framgångsrik alkoholpolitik. Men vi måste också ta ett större ansvar för de problem alkoholen kan ge upphov till, inte minst genom ökade insatser för personer som riskerar att få eller har problem.

De utländska bryggerierna har stora fördelar på grund av den svenska alkoholpolitiken. Detta hotar jobben i Sverige, samtidigt som alkoholpolitiken i sig inte når sina mål. Att sänka ölskatten idag vore inte ett misslyckande. Det vore det enda ansvarsfulla sättet att värna arbetstillfällen och folkhälsan. På köpet visar man att man fortfarande har kraft att styra alkoholpolitiken politiskt, istället för att bara passivt låta omvärldsförändringarna tvinga till oorganiserade reträtter, som varit fallet under 1990-talet.

Det är handling som krävs.

- Vi vill behålla möjligheten att föra en progressiv och framåtsyftande alkoholpolitik med folkhälsomål
- Vi vill slå vakt om systembolagets fortsatta existens,
- Vi vill rädda tusentals arbetstillfällen på Sveriges bryggeriorter.

Arbetsplatsklubbarna vid Sveriges Bryggerier
LIVS och SIF